

Конкурс учнівських молодіжних
проєктів

«Радянське минуле. (Пере)осмислення»

ІСТОРІЯ ОДНІЄЇ ВУЛИЦІ

Державний навчальний заклад
«Шосткинський центр професійно – технічної освіти»

2019-2020 н. р.

Зміст

Вступ	3
Початок	4
Розповідь краєзнавця.....	6
Є така вулиця.....	8
Зруйновані долі	10
Олександр Лучек	10
Олександра Лучек	11
Анатолій Киктев та Юлія Карпова	13
Федір Янов	14
Розстріляне життя	17
Михайло Сирота та Анна Приходько.....	17
Жертви нацизму	19
Валентина Радченко.....	19
Галина Царик.....	21
Пам'ять покликала згадати минуле.....	24
Висновок	26
Список використаних джерел та літератури	26
Додатки	27

Вступ

Минуло 29 років з того часу, як Україна здобула незалежність і пише свою нову історію. Наша земля витримала стільки горя, поневірянь, лихоліть. Але найбільшим жахом для неї були злочини тоталітарних режимів Сталіна й Гітлера.

Бідний народ, який потрапив у жорна між двома режимами: понівечені долі, розчавлені сім'ї, розпач батьків і дітей, які до останнього сподівалися дочекатися рідних. Але не всім судилося...

Про ті криваві сторінки нашої історії нагадують нам сотні архівних справ, пам'ятники й люди – свідки тих подій. Сучасні засоби мас-медіа нерідко подають інформацію у викривленому світлі. Тому потрібно відповідально й зважено надавати оцінку історичному минулому, щоб не допустити їх повторення в історії незалежної України.

А що знають про ті події ті, кому зараз всього лише за шістнадцять? У кращому випадку, хіба що скупі рядки з підручників історії. Деяка категорія молоді взагалі не цікавиться своїм минулим. Така байдужість лякає. Бо ще багато років тому німецький філософ Карл Спенсер писав: «Що і як ми пам'ятаємо і які вимоги ставимо до наших спогадів, впливає на те, ким ми будемо». Про це треба пам'ятати. І залучати учнів до вивчення історії рідного краю у ході участі в пошуково-дослідницьких проєктах.

Тема роботи: «Україна: злочини тоталітарних режимів».

Назва роботи: «Історія однієї вулиці».

Мета: на конкретних прикладах розказати про трагічну долю жителів м. Шостки Сумської області, яким довелося відчувати на собі жах сталінських репресій і фашистської неволі, вшанувати пам'ять жертв тоталітарних режимів, привернути увагу учнів до трагічних подій в історії України, виховати в учнів негативне ставлення до тоталітарних режимів, будь яких форм агресії як категорично неприйнятних у цивілізованому світі.

Завдання:

- Привити учням любов до рідного краю, його історичної спадщини.
- Розвивати в них уміння проводити самостійну пошуково-дослідницьку роботу: опрацювати архівні матеріали, документальні джерела й інформацію про рідний край; збирати спогади про жертв тоталітарних режимів; створювати пошуковий щоденник; презентувати свою роботу.
- Створити збірку «Історія однієї вулиці».
- Сприяти розвитку в учнів почуття власної гідності, необхідності протистояти злу, відстоювати власну думку, формувати активну життєву позицію та нагадати про тих, хто безневинно став жертвою сталінських репресій і фашизму.

Очікувані результати:

Мітинг відбувся біля меморіально-освітнього комплексу «Родинна пам'ять» і зібрав представників різних поколінь. На заході був присутній мер Шостки Микола Нога, який висловив слова подяки місцевому краєзнавцю Олександрі Плодистій, іншим краєзнавцям, працівникам заводів та підприємств, які провели серйозну пошукову роботу і надали можливість увічнити прізвища репресованих шосткинців.

Наші учні дізналися про число репресованих земляків, про трагічні події тих важких і страшних років, про життя родин репресованих працівників заводу. Так в роки Великого терору з 1931 по 1941 роки постраждало 487 особи, які народилися, жили або працювали у м. Шостці. З них - 185 було розстріляно. В цьому списку 171 робітник заводу №9 (ШКЗ «Зірка»), 42 – заводу №53 (ШКЗ «Імпульс»), 43 - кінофабрики №3 («Свема»), 17 – робітники хіміко-технологічного інституту та технікуму, 11 – шкіл, 7 – хлібозаводу, 11 – медичних працівників, 14 – військових, 4 – працівники пошти, 34 – домогосподарки («дружини ворогів народу») та інші.

Мал.3. Покладання квітів

Учні, разом із іншими учасниками мітингу, ушанували пам'ять жертв політичних репресій і поклали квіти до меморіалу.

Стаття з сайту ДНЗ «Шосткинський центр ПТО»

Наступного дня обговорювали з учнями відвіданий захід.

Я підготувала додаткову інформацію і пояснювала учням, що наше місто з давніх часів славилось своїми військовими заводами. На початку 30-років основна частина їхнього обладнання була застарілою і виконувати зростаючі плани було дуже важко.

Складне вибухонебезпечне виробництво пороху супроводжувалося частими аваріями, причину яких вбачали в диверсіях та шкідництві «ворогів народу». Засудження та роз-

стріли стали долею багатьох директорів та інженерів шосткинських заводів і рядових громадян. Арештовували усіх підряд - від начальника заводу до конюха.

Багато справ було сфабриковано за допомогою добровільних пособників. Вироки були дуже суворими: 1-ша категорія – розстріл, 2-га категорія – 10 років виправно-трудових таборів. Дружин репресованих шосткинців відправляли на 5-8 років на заслання.

Кожен третій «враг народу» був розстріляний. Рішення виконувалися в Харкові, Чернігові, Києві. Більшість з розстріляних шосткинців покійся в лісах урочища Халявіне під Черніговом, на спец. полігонах НКВС у м. Харкові, у Національному історико-меморіальному заповіднику «Бикінявські могили» в м. Києві.

Мал.4. Місце таємного поховання у 1937–1938 роках жертв політичних репресій комуністичного режиму, яке організувало управління НКВД по Чернігівській області (у лісі поблизу с. Халявін Чернігівського району, фото з Інтернету)

Мал.5. Національний історико-меморіальний заповідник «Бикінявські могили» в м. Києві (фото з Інтернету)

Діти були пригнічені від почутого. Задавали питання: «Навіщо все це робилося?», «А чому меморіальна дошка встановлена саме на тому місці?», «А давайте більше дізнаємося про репресованих мешканців міста, розшукаємо їхніх родичів»...

А чому б ні. Я погодилася.

Розповідь краєзнавця

Олександра Плодиста – дуже відома людина в нашому місті. Краєзнавець, пошуковець, автор багатьох історичних видань про Шосткинщину. Вона брала активну участь в створенні меморіально-освітнього комплексу пам'яті жертв тоталітаризму та збройних конфліктів «Родина пам'ять», є автором багатьох його експозицій. Зараз веде дослідницьку роботу по створенню та наповненню його нових розділів.

Немає такого куточка в м. Шостка, такої історичної події, про які Олександра Іллінічна не зможе розповісти щось цікаве, захоплююче, або трагічне. Її розповіді не залишають людей байдужими. Саме за її участю в 2019 році, була видана збірка «Не забути, щоб не повторити», проведена складна пошукова робота по встановленню прізвищ репресованих. І

саме її наполегливість допомогла встановити меморіальні плити з іменами 185 репресованих шосткинців біля заводу «Свема».

Тому я звернулася до Олександри Іллінічни з запитанням: «А чому меморіальна дошка з іменами репресованих шосткинців встановлена саме на цьому місці?»

Розповідь краєзнавця Олександри Плодистої

Під час другої світової війни, на території заводу «Свема» німці стратили 746 мирних жителів (*додатки 1,2*).

Щоб приховати свої злочини, німці придумали такий спосіб позбавлення від трупів: на фабриці для виготовлення кіноплівки використовувався ефір. Їм обливали трупи і підпалювали. Так повторювали декілька раз. Залишалися лише кістки.

У 1947 році почалося будівництво першої будівлі магнітної стрічки (№95) на території кінофабрики. Стали копати котлован і наткнулися на велике поховання людей. Про це доповіли директору заводу, викликали завідувачу медпунктом. Було велено зробити ящики, в які й кидали несортовані людські кістки.

За розпорядженням директора заводу «Свема» ці ящики поховали десь між будівлею сучасного музею «Родинна пам'ять» та встановленими плитами. Це могила 248 чоловік (може і більше, ніхто точно не рахував, тоді було не до цього). Решту залишків закопали по всій території «Свеми» і раніше на багатьох будівлях заводу були розміщені таблички про поховання.

Мал.6. Таблички про поховання на будівлях заводу кіноплівки

Зі страчених на заводі «Свема» 746 чол. встановлені імена тільки 248. Це були, в основному, єврейські родини з маленькими дітьми, після яких нікого більше не залишилося. І коли створювали книгу Пам'яті і заносили туди списки розстріляних, не було кому розповісти, кого ж там розстріляли.

У 1985 році біля прохідної заводу «Свема» був встановлений пам'ятник: жінка з факелом і чорна плита з іменами працівників «Свеми», загиблих під час другої світової війни.

Поруч встановили плити з розстріляними на «Свемі».

Мал.7. Пам'ятник і плити з іменами розстріляних мирних жителів Шостки та працівників «Свеми», загиблих під час другої світової війни

А у 2019 році, на цьому ж місці, були встановлені плити з іменами 185 репресованих жителів міста, місця поховання яких невідомі (додаток 3).

Тому, в наступний час, майданчик з пам'ятником і плитами біля музею «Родинна пам'ять» присвячений жертвам тоталітарних режимів, а саме:

1. Розстріляним під час окупації німцями м. Шостки мирним жителям.
2. Працівникам заводу «Свема», загиблим на фронті.
3. Городянам, які стали жертвами Сталінських репресій.

Коли проходив мітинг реквієм та стали підходити родичі репресованих, потрібно було бачити, як вони дивилися один на одного: по 30 років пропрацювали разом, жили по сусідству і не знали, що у них спільне горе. Треба було бачити, як вони обіймалися і плакали. Адже вперше за 80 років родичі репресованих відкрито сказали, що вони родичі «ворогів народу». Про це не можна було відкрито говорити.

Я дуже пишаюся тим, що тепер репресовані мають своє місце поклоніння. Адже якщо люди загинули на фронті - можна піти до Вічного вогню і згадати про них; розстріляні мирні жителі - сходи до технікуму, до пам'ятника на «Свемі» і поклади квіти, а репресовані - куди йти? Ось, наприклад, буде день народження (день смерті вони навіть не всі й знають) – а вони зможуть прийти сюди і покласти квіти. Адже у них тепер є своє місце, куди можна прийти і постояти. *Тут пам'ять кристалізується та знаходить свій притулок.*

Ось про це і треба розповісти вашим учням.

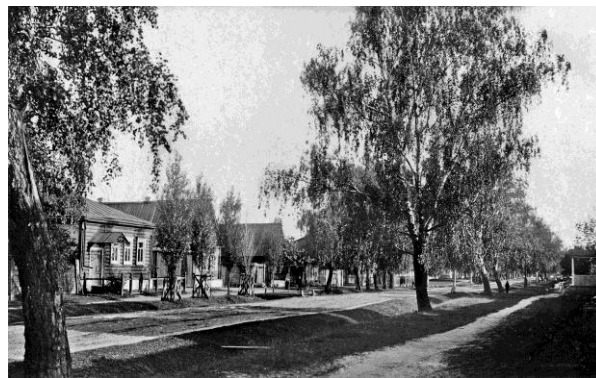
Є така вулиця

Звуки міста... Це голоси людей, сигнали автомобілів, шелест дерев. А якщо вслухатися, «зазвучать» і дома, і вулиці. Вони розповідають, нагадують, дають відчуття перебіг життя. Я люблю своє місто і пишаюся тим, що є його мешканкою.

Я проживаю на старовинній вулиці Короленко. Раніше вона мала назву Госпітальна, яку отримала від госпіталю, який знаходився поряд.

Вулиця знаходиться в історичному центрі міста, неподалік від заводу №9. Тиха, затишна, з будинками, які вже давно переступили свій столітній вік. Вони любовно збережені городянами.

Вулиця завжди славилася своїми мешканцями. Так у будинку №8 мешкав Іван Карпов (1879 -1953) – відомий фотограф Шостки. Він дуже любив своє місто і це видно по фотографіям, які збереглися до наших днів. Дивлячись на них можна уявити, яким було місто в минулому.

Мал.8. Вул. Госпітальна, фото Івана Карпова (фото з архіву О. Плодистої)

Дмитро Чечулін - головний архітектор м. Москви - так написано на меморіальній дошці, встановленій на будинку (вул. Короленко, 3), де народився і жив видатний шосткинець.

Мал.9. Пам'ятна дошка

«Почесний потомствений громадянин Шостки» – таке звання отримав Микола Чечулін, батько Дмитра Чечуліна, за створення верстата для різки бездимного пороху.

Чому я про це розповідаю? Да тому, що перебуваючи на мітингу – реквіємі, присвяченому Дню пам'яті жертв політичних репресій я, несподівано для себе, зустріла в колі запрошених гостей та родичів репресованих, своїх сусідів.

- Треба з учнями завітати до них в гості, - подумала я.

І не помилилася.

Ось яка картина постала перед нами:

Зруйновані долі

Ви забрали наш світ, Ви зруйнували наші долі,
Ви знищили наші чесні імена...
Хто скаже – за що? Де наші могили?
А ми лише хотіли жити і вірили в свою країну...

Олександр Лучек

Лучек Олександр Іванович, 1904 р. н., уродженець с. Дорошівка Ямпільського району Сумської області, проживав у м. Шостка, головний інженер заводу № 53 (казенний завод «Імпульс»). Військовою колегією Верховного Суду СРСР 16.05.1938 р. за належність до правотроцькістської організації та шпигунство засуджений до ВМП. Розстріляний 16.05.1938 р. Реабілітований 18.07.1957 р. військовою Колегією Верховного Суду СРСР.

ДАСО, ф.Р-7641, оп. 1, спр. 955.*

Мал.10. Лучек Олександр Іванович (фото з сімейного архіву Т. Печко)

Спогади Тетяни Печко

Мій дід, Лучек Олександр Іванович, працював головним інженером в заводі №53. Був дуже розумною, освіченою, талановитою людиною. Мав дружину і двох дітей, яких дуже любив.

У 1935 році був у відрядженні в Німеччині, обмінювалися досвідом.

Потім його запросили працювати в Москву. І до Шостки він повернувся, щоб забрати свою сім'ю, хоча був попереджений про арешт.

На дідуся завели справу як на німецького шпигуна (*додаток 4*). Але він був впевнений, що ні в чому не винен, і буде виправданий. Чоловіка заарештували, і ніхто з рідних його живим більше не побачив.

Дружині повідомили, що її чоловіка, Олександра Лучека, розстріляли в Чернігові в 1937 році.

Дуже шкодую, що свого часу не дізналася у бабусі і мами про минуле нашої сім'ї більш детально. Бабуся особливо, та й мама, не любили згадувати ті часи. Тому, що в той час, репресовані були ізгоями.

Моя мама дуже добре вчилася, закінчила з червоним дипломом технікум. На запитання: «Женя, чому ти не закінчила інститут? - вона відповідала, - мене не брали як «дочку ворога народу»».

Цим людям не давали ні вчитися, ні працювати. Так як дідусь працював на заводі №53, маму на завод не брали. І вона довгий час не могла влаштуватися на роботу.

Розповідь краєзнавця Олександри Плодистої

У Олександра Лучека була рідна сестра, яка жила в селищі Куйбишева (біля Шостки). І десь на початку 50 років до її сусідів приїхала жінка з Москви. Зайшла в гості і побачила на стіні портрет Лучека. Запитала: «Ким вам доводиться ця людина?» Сестра відповіла, що це її брат, якого заарештували, репресували і розстріляли. Ця жінка так подивилася на неї і каже: «А, давай-но, напиши мені всі дані про нього».

Через деякий час приходить лист. А ця московська жінка працювала у відділі кадрів того секретного заводу на якому до 1952 року працював Лучек. Але він був настільки засекречений, що не можна було повідомити рідним, що він живий.

Згодом, чоловік сестри Лучека їздив в Москву, прояснити ситуацію. Інформація підтвердилася, але мотивуючи тим, що у брата і сестри різні прізвища, офіційного підтвердження про Олександра Лучека йому не надали.

Як він помер і де його поховали невідомо. Але, як розповідала москвичка, Лучек до 1952 року ходив під охороною і помер десь в 1953 році.

Є ще спогади 1953 року Приходько Анатолія Йосиповича, інженера заводу №9, двічі репресованого. Він, перед другою світовою війною, теж працював на тому ж секретному заводі і бачив там Лучека. «Ми пройшли один повз одного і все ...». Це було секретна, спеціально створена установа, куди звозили найтямущіших репресованих фахівців з усього Союзу. Там був і колишній технічний директор Шосткинського заводу №9 Іван Машицький і багато інших працівників шосткинських заводів.

Додаток 5 – довідка № 4Н 025914/56 від 21.08.1957 року з Військової колегії Верховного Суду СРСР про реабілітацію Олександра Лучека.

Додаток 6 – запис №201794 з Національного банку репресованих про Олександра Лучека.

Олександра Лучек

Лучек Олександра Петрівна, народилася в 1907 р., уродженка м. Шостка Чернігівської обл.; українка. Засуджена: ВЗГ при НКВС СРСР 15.07.1938 року, обв.: як ЧСІР. Вирок: до 5 років ВТТ. Прибула в Акмолинське ЛО 25.09.1938 року з в'язниці м. Куйбишева. Звільнена з Джекказганского відділення Карлагу 09.06.1943 року

Джерело: Книга пам'яті «Ув'язнені АЛЖИРу»

Мал.11. Лучек Олександра Петрівна з чоловіком
(фото з сімейного архіву Т. Печко)

Спогади Тетяни Печко

Моя бабуся, Лучек Олександра Петрівна, пішла в НКВС, щоб дізнатися про долю свого чоловіка.

«Було літо, і я, в такому легкому платті і білих тапочках, пішла його відвідати, хоча мене попереджали: Шура, не йди туди. А я відповіла - він не винен і я ні в чому не винна. І пішла. Охоронці посміхаються. Викликали мене і все, більше мене звідти не випустили».

8 років бабуся провела в Казахстані в АЛЖИРі (Акмолинському таборі дружин зрадників Батьківщини).

Умови життя були жахливі. Голод, холод, вітер пронизливий і туга. ... Забрали чоловіка, дітей ... Біль жінки, яку відразу позбавили улюбленого будинку, чесного імені, родини.

«Слабкі жінки по 12-14 годин на день тягали двадцяти кілограмові самани (саморобна цегла), піднімали їх на підмостки, укладали в стіни. Інші жінки працювала в полі. Садили, пололи, прибирали. Сонце степового Казахстану безжальне. Буйні вітри шмагають в обличчя піщаним пилом, обдираючи шкіру до крові, до виразок ... І ще у нас був голод. Пайка чорного хліба, черпак баланди, чайна чашка каші-розмазні - незмінне наше харчування з місяця в місяць, незалежно від пори року ... ». (Спогади Галини Ключникової, колишньої ув'язненої АЛЖИРу).

Добра жінка порадила їй: «Шура, йди в візники, інакше пропадеш». І бабуся, не дивлячись на те, що взагалі не знала як до коней і підійти, пішла, навчилася. Возила хліб. І це врятувало їй життя. Хоча натерпілася всякого: і вовки гналися за нею в степу, і замерзала не раз, погіршилося здоров'я. Втішало тільки одне - хоч трохи була вільною.

В особовій справі написано, що бабуся провела в АЛЖИРі 5 років, але прийшла додому вона вже після війни. Бо, незважаючи на закінчення терміну покарання, більшість жінок звільнили тільки після травня 1946 року. Відновлена в правах в 1956 році.

Весь цей час за дітьми наглядала мамина мати, тому їх в дитбудинок не забрали.

Заміж бабуся більше не вийшла - дуже любила чоловіка і була вірна йому до кінця.

Подивися на фотографії, які вони тут щасливі. Дуже любили один одного.

Підірвала здоров'я і померла порівняно рано. Пережила дуже багато. Але завжди залишалася життєрадісною і світлою. Цьому навчала своїх дітей та онуків.

Люди по різному ставилися до репресованих. Вважали їх зрадниками і «ворогами народу».

Особливо дісталось дітям, їх зневажали з дитинства.

Страшні часи. Зруйновані долі...

Добре, що потім людей реабілітували. Та, кому це вже важливо, тільки дітям ...

Додаток 7 – сайт *Открытый список* – запис про Олександру Лучек.

Анатолій Киктєв та Юлія Карпова

Киктєв Анатолій Антонович, 1910 р. н., уродженець м. Шостка Сумська обл., червоноармієць. Арештований 20.06.1937 р. Військовою колегією Верховного Суду СРСР за участь у контрреволюційній правотроцькістській організації, під час роботи начальником монтажно-дільниці 19 будуправління тресту «Машбуд» заводу №9, засуджений до ВМП. Розстріляний 12.09.1937 у м. Чернігів. Реабілітований 11.06.1957 р. Військовою колегією Верховного суду СРСР.

ГДА Сб України, м. Суми, спр. П-4331.

Карпова Юлія Іванівна, 1908 р. н., мешканка м. Шостка Сумська обл., завідувачка лабораторії ФЗН при заводі № 9. Арештована 06.10.1937 як дружина «ворога народу» і засуджена до ув'язнення на 8 років. Звільнена 03.05.1944 р. Реабілітована 17.05. 1989 р. прокуратурою Сумської області.

ДАСО, ф.Р-7641, оп. 4, спр. 955.

Мал.12. Анатолій Киктєв, донька Ніна та дружина Юлія Карпова, 1936 р.
(фото з експозиції музею «Родинна пам'ять»)

Розповідь краєзнавця Олександри Плудистої

Так сталося, що онука Олександра Лучека, Печко Тетяна, на даний час проживає в будинку (вулиця Короленка, будинок 8) який вже мав свою сумну історію.

Дуже давно в ньому проживала сім'я Юлії Карпової, дочки відомого Шосткинського фотографа Івана Карпова. В будинку панувала атмосфера тепла і любові. В ньому лунав дитячий сміх.

Все скінчилося у 1936 році. Спочатку було репресовано чоловіка Юлії - Анатолія Киктєва, який працював на заводі №9 начальником дільниці будівельного управління. Його заарештували і засудили за сфальсифікованою справою. У свідоцтві про смерть Анатолія, виданому 19 жовтня 1956 року, вказана тільки дата 13 листопада 1940 року. Причина смерті невідома, місце поховання – прочерк. Генеральний комісар держбезпеки СРСР Лаврентій Берія любив казати «Стерти на табірний порох». Подув – він і розлетівся. Без сліду. Ніби й не було людини.

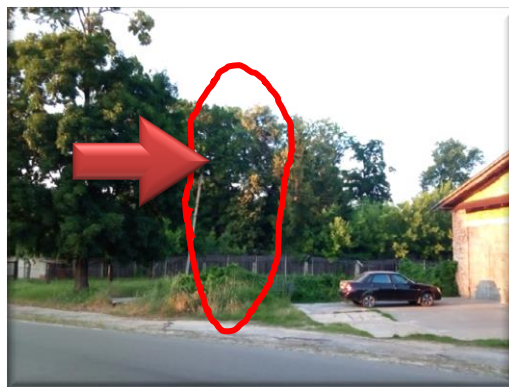
Восени 1937 року прийшли й за Юлією. Не було ніякого слідства, ніякої справи, ніякого суду – заочно, за рішенням Московської особливої наради вона була заарештована й на 8 років відправлена в Темниковський «виправно-трудовий» табір біля селища Явас Мордовської АРСР.

Їхня донька Ніна залишилася сиротою в 4 роки.

Якщо з будинку №8 дивитися через дорогу на завод (№9) (зараз ШКЗ «Зірка») то видно високі ялини - це і була доріжка до будівлі Шосткинського НКВС, куди звозили арештованих.

Мал.13. Будівля Шосткінського НКВС
(фото з архіву О. Плодистої)

Мал.14. Сучасний вигляд. Червоним відмічені
вирослі ялини

Зі слів доньки Ніни: «Коли маму вели через дорогу в НКВС, ми з дідусем і бабусею стояли і дивилися їй услід. Вона обернулася і помахала нам рукою ... ».

Повернулася додому Юлії Карпова вже після війни.

Додаток 8 – довідка № 6/3404 від 29.06.1957 року з Управління комітету Державної безпеки УРСР, надана Ользі Киктевій про долю її репресованого сина, Анатолія Киктева.

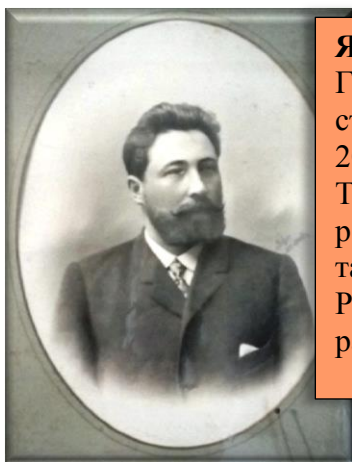
Додаток 9 – довідка № 4Н 025069/59 від 05.06.1957 року з Військової колегії Верховного Суду СРСР про реабілітацію Анатолія Киктева.

Додаток 10 – запис №201692 з Національного банку репресованих про Анатолія Киктева.

Додаток 11 – довідка №120 від 22.05.1951 року з Міністерства Державної безпеки СРСР про реабілітацію Юлії Карпової.

Додаток 12 – запис №201686 з Національного банку репресованих про Юлію Карпову.

Федір Янов

Янов Федір Кирилович, 1873 р. н., уродженець смт Червоне Глухівського р-ну Сумської області, проживав у м. Шостка, старший конюх підприємства «Союзтрансбуд». Арештований 20.04.1938 р.

Трійкою при управлінні НКВС по Чернігівській обл., 23.04.1938 р. за антирадянську агітацію проти заходів партії та уряду, а також висловлювання пораженьських настроїв застосована ВМП. Розстріляний у м. Чернігів. Реабілітований 30.05.1989 р. прокуратурою Сумської обл.

ДАСО. ф.Р-7641. оп. 5. спр. 751.

Мал.15. Янов Федір Кирилович (фото з сімейного архіву В. Жоррес)

Спогади Валентини Жоррес

Дідусів портрет завжди знаходився у нас в домі на самому почесному місці. У війну бабуса його ховала. Це єдина річ, яка збереглася у нас в родині, а ще сімейні фотографії. Мої найдорожчі скарби – пам'ять про наш рід.

Був такий страшний час. Вечорами люди замикалися в хатах, боялися чорних воронків. Боялися, що приїдуть за ними...

Багато постраждало. Тоді розумних людей просто знищували. І ця тема була в нашій родині табу. Вже потім, з роками, моя мама стала потроху розповідати про наш рід і його трагічну історію.

Мій дід, Янов Федір Кирилович, був дворянського роду. Мав свою копанку білої глини, зараз би його назвали підприємцем. Цю глину він постачав до Москви знаменитому фарфорщику Кузнецову.

Мал.16. Засновник Товариства порцеляно-фаянсових виробництв в Росії кінця XIX - початку XX ст. М.С. Кузнецов (1911 р.) та виготовлена продукція (часна колекція)

Мав невеликий млин і сам працював на ньому. Був трудівником. Робив тільки добро.

У селі дідуся дуже любили і поважали. Мені розповідали, що в приміщенні його будинку зараз знаходиться сільрада. А місцеві називають її Янов будинок. Ось така добра пам'ять у людей залишилася.

Дідусь був богатирської статури і відрізнявся силою та красою. Стежив за собою, займався зарядкою і привчав до цього своїх дітей.

Взагалі в його роду всі були довгожителами.

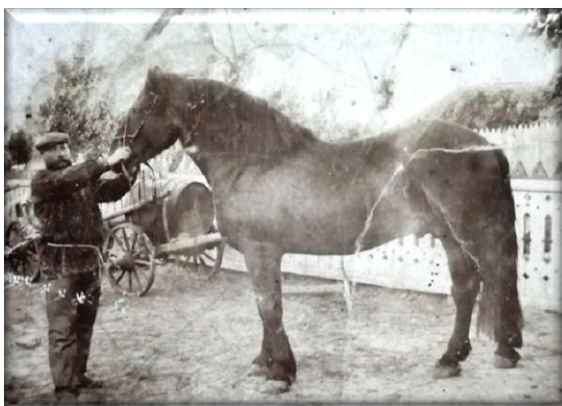
У Федора Кириловича був дуже сильний бас, як у Шаляпіна. Він знав дуже багато пісень, співав у церковному хорі і люди спеціально приходили щоб його послухати.

Дуже любив коней і тримав їх у господарстві.

Отримав добру освіту. Одружився в зрілому віці, коли вже відбувся як особистість. Дружина, Катерина Борисівна, закінчила гімназію. Була вчителькою 1-4 класів.

Мали 5 дітей: 3-х хлопчиків і 2-х дівчаток. Всі отримали освіту. Виховувалися в душі дворянства, поваги до людей, любові до Батьківщини.

Коли у дідуся більшовики конфіскували все майно, він таємно приїхав до Шостки і влаштувався працювати конюхом на підприємстві «Союзтрансбуд», яке знаходилося на вулиці Горького. Там він і жив.

Мал.17. Федір Янов з кобилою Борзая у власному маєтку
(фото з сімейного архіву В. Жоррес)

Про те, де він знаходиться, знала тільки моя мама, Янова Олена Федорівна (молодша донька, проживала в Шостці). Вечорами вони таємно зустрічалися. Одного разу донька прийшла до батька, а їй сказали, що Янова забрали в НКВС.

Згодом члени сім'ї робили запити в Москву, бажаючи дізнатися про подальшу долю Федора Кириловича. Їм відповіли, що він помер у в'язниці в 1944 році. А як потім виявилось, його через три тижні після арешту, розстріляли в Чернігові. Але про це стало відомо тільки зараз, коли розсекретили архіви.

Бабуся дуже боялася за своїх дітей. Чекала, що заарештують і її. Вона віддала свого молодшого сина, Бориса, моїй мамі, яка його й виховала.

Згодом, як діти «ворога народу» вони більше всіх в сім'ї постраждали.

Бориса Янова, як сина «ворога народу», вигнали з 1 курсу Шосткинського технікуму. Він був знайомий і вчився паралельно з тричі героєм СРСР Іваном Кожедубом. Не міг влаштуватися на роботу в місті. Поїхав до Харкова. Коли почалася війна, був вивезений в Німеччину (в 18 років). Працював механіком, хоча відповідної освіти не мав. Його молодість пройшла у важких випробуваннях. Пережив всі труднощі. Після війни повернувся до Харкова, одружився, і все життя пропрацював на заводі механіком.

Мал.18. Янова Катерина Борисівна з дітьми: сином Борисом, доньками Тамарою та Оленою
(фото з сімейного архіву В. Жоррес)

Олена Янова, моя мама, довго не могла влаштуватися на роботу. Її звільняли, як тільки ставало відомо, що вона дочка «ворога народу». Потім її взяли друкаркою на фабрику №3 (зараз «Свема»). Дуже швидко друкувала без єдиної помилки.

Дівчину постійно викликали в НКВС та вимагали відмовитися від батька, говорили, що він англійський шпигун. А вона, маючи мужність і безмежну любов до батька, твердила: «Це неправда! Він трудівник, він розумник. Він добрий батько і хороший дідусь».

Мал.19. Янова Олена Федорівна з донькою Валею
(фото з сімейного архіву В. Жоррес)

Коли влаштувалася працювати в банк, керівник банку оцінив її відповідальність, старанність, працьовитість, акуратність і ... красу.

Івана Яковлевича викликали в міськком і сказали, що якщо він не звільнить жінку з роботи, то може покласти партквиток на стіл. Але любов перемогла. Вони одружилися. Так мій батько захистив маму від репресій.

У 1989 році мамі прийшов лист із Сумської прокуратури про реабілітацію батька (додаток 13).

Така ось історія.

Додаток 14 – запис №202106 з Національного банку репресованих про Федора Янова.

Розстріляне життя

Михайло Сирота та Анна Приходько

Життя, як спалах зірки...

Розповідь краєзнавця Олександри Плодистої

Родина Тетяни Печко дуже постраждала під час війни.

Бабусин брат, Сирота Михайло Петрович, працював у Шосткинській міліції старшим уповноваженим карного розшуку.

Мал.20. Михайло Сирота
(фото з сімейного архіву Т. Печко)

У 1938 році був заарештований його зять головний інженер капсульного заводу Олександр Лучек, а незабаром і сестра. Після їх арешту Михайла Петровича було звільнено з органів НКВС, за зв'язок зі зрадниками Батьківщини.

Мал.21. Анна Приходько
(фото з експозиції музею
«Родинна пам'ять»)

Під час Другої світової війни він був залишений на окупованій території для керівництва діями підпільних груп, бо його біографія була просто ідеальною для людини яка ненавиділа радянську владу. В 1941 році Сирота був призначений німцями начальником поліції.

Для конспірації Михайло уклав фіктивний шлюб з Анною Матвіївною Приходько, колишньою працівницею НКВС (у неї в 1938 році був репресований і розстріляний рідний брат), теж залишеною для підпільної роботи. Щоб завоювати довіру німців вони навіть вінчалися в церкві. Підпільна діяльність Анни і Михайла тривала до 1942 року. У 1942 році німці заарештували Аніну подругу, єврейку Лелю. Бажання начальника поліції врятувати її від смерті викликала підозру у німців. Потім казали, що їх зрадили.

Мал.22. Михайло Сирота (праворуч), Анна Приходько (у центрі) та її подруга Льоля - члени оперативно-розвідувальної групи НКВС
(фото з сімейного архіву Т. Печко)

Коли німці прийшли до їхнього будинку, щоб забрати у гестапо, Михайло з дружиною почали відстрілюватися з горища з кулемета і близько доби відбивали атаку окупантів. Тоді німці привезли гармату і впритул розстріляли будинок. Сироту з дружиною, поранених, відвезли в гестапо та піддали тортурам. Так нічого і не дізнавшись про роботу шосткінської підпільної організації, 2 лютого 1942 року їх стратили на території кінофабрики «Свема». Михайла спалили живцем в топці фабрики.

У Анни Матвіївни від першого шлюбу залишився син Олег. Коли німці прийшли за ним сусіди сховали його в погребі. Два місяці, ризикуючи життям, вони ховали хлопчика і врятували його від смерті.

Дату смерті матері син проніс через усе життя. В цей день він ставив платівку з піс-
нею «Журавлі», вмикав програвач, підходив до вікна и тихо, тихо слухав...

Слухав мовчки, дивлячись на портрет матері. Де вона, молода і красива, дивилася зі
світлини сумним, лагідним поглядом. Начебто вимолюючи у нього пробачення за те, що не
встигла долюбити, доспівати, дожити. За розстріляне життя.

Жертви нацизму

Найбільш масовим заходом окупантів щодо населення України в роки Другої світо-
вої війни стала депортація на примусову працю до нацистської Німеччини.

Вивезення мешканців Шосткинщини розпочалося на початку квітня 1942 р. і трива-
ло до кінця літа 1943 р., аж до самого відступу німецької армії. За повоєнними обрахунками
із сіл Шосткинського району вивезли 1815 мешканців а з міста - 6000 молодих чоловіків та
жінок.

Депортація до Лібенау та Штайєрберга

Найбільш відома історія перебування шосткинців на пороховому заводі фірми «Ай-
біа», який розташовувався між населеними пунктами Лібенау та Штайєрберг в окрузі Нін-
бург. З кінця літа 1941 р. там було запущено виробництво «бездимного» пороху та порохо-
вої сировини для озброєння нацистської армії.

На пороховому заводі фірми «Айбіа» працювало порівняно небагато німців. Натомість тут нараховувалось понад 11 000 іноземних робітників. Більшість становили поляки, бельгійці, французи та люди з Радянського Союзу, головним чином з України.

Нацистам було байдуже до життя «східних робітників». Їх утримували впроголодь у жахливих умовах. До 1945 р. на фабриці від фізичного виснаження померло понад 2500 жінок та чоловіків. Крім того, у «виправно-трудовому» таборі Лібенау вмерли від хвороб, були замордовані та страчені ще принаймні 250 ув'язнених чоловіків. Більшість цих жертв поховані на заводському кладовищі у Гестербергу, яке на сьогодні має статус офіційного місця воєнних поховань.

Валентина Радченко

Поїзд їде в далеку дорогу.
Поїзд їде в далекі краї
Поїзд, мамо, назад воротиться,
Не вертатись ніколи мені...

З пісні

Як тільки ми потрапили за ґрати ко-
лючі, вся радість у всіх зникла, всі ста-
ли нудні і суворі.

З листа Марії Холіної

Розповідь краєзнавця Олександри Плодистої

Мал.23. Зліва направо М. Холіна, В. Радченко, М. Кремлянець. Фото 1941 р.
(фото з експозиції музею «Родинна пам'ять»)

Родина Валі Радченко проживала на вулиці Короленко в будинку 10.

Валя Радченко, Марія Холіна, Марія Кремлянець були подругами, вчилися в одному класі. Випускні іспити, прощальний вечір, плани і мрії на майбутнє, так планували своє життя випускники 10 класу 1941 р. Але всі їхні мрії в одну мить були зруйновані війною, що почалася. І замість світлого майбутнього - німецька окупація.

У Валі була велика сім'я, маленькі брати і сестри, хворі батьки і її могли не відправити в Німеччину, коли почалася відправка молоді з Шостки. Але на її нещастя в неї закохався місцевий поліцай Молчанов, прийшов до неї свататися, але отримав відмову, В помсту він заарештував Валею на вулиці, коли вона йшла з базару, і відправив її до в'язниці. А далі разом з іншими в Німеччину. Разом з нею потрапила Марія Холіна. Їх привезли в м. Лібенау на військовий завод. А незабаром з іншою партією в Німеччину вивезли і Марію Кремлянець.

Збереглися дві поштові листівки, відправлені Валею з Німеччини батькам. В яких вона повідомляє, що разом з нею тут багато дівчат їх Шостки та району. Щоб не засмучувати батьків вона, пише, що у неї все добре і навіть наводить слова пісні, яку вони часто співають:

*Здравствуй мама,
Привет тебе, родная,
Пишет дочь тебе издалека.
Я живу близ штата Либенау,
Жизнь моя «прекрасно расцвела».*

Про те, як вони жили насправді, розповіла після повернення з Німеччини її подруга Марія Холіна: «Валя була дуже нетерпима до будь-якої несправедливості, тому часто потрапляла в карцер. За її товариський характер у неї було багато знайомих серед голландських, французьких і польських робітників. Ми помічали, що вони щось організовують, але Валя нам нічого не говорила, боялася за нас. Але одного разу в 1943 р. перед зміною Валя обрізала свої прекрасні коси, віддала їх мені і сказала, щоб я їх зберегла і передала її мамі на згадку про дочку. У той же день (25 травня) на заводі стався сильний вибух, під час яко-

го Валя загинула. Цілком ймовірно вона була одним з організаторів цього вибуху і знала, що йде на смерть».

Марія Холіна і Марія Кремлянець повернулися в Шостку з Німеччини. Жили і працювали в місті.

Додаток 15 – лист остарбайтерки Марії Холіної з села Гармутзаксен, округ Вітценхаузен, до батьків Валентини Радченко у місто Шостка. 1943 р.

Остарбайтери ВАСАГу

ВАСАГ це Вестфальсько - Ангальтське акціонерне товариство по виробництву вибухових речовин. Воно знаходилося в німецькому місті Косвігу. З усієї Німеччини гнали до ВАСАГу беззахисну дешеву робочу силу. Першими отримали номери замість прізвищ німецькі жінки.

З початком Другої світової війни рабами тут стали переважно люди з Радянського Союзу.

Галина Царик

Ой чого ж так рано одцвіла калина...

Розповідь Галини Царик

Моя любов і гордість - батьки.

Батько - Царик Петро Назарович, народився в селі Нові Млини Чернігівської області в сім'ї селянина-середняка в 1892 році. Закінчив реальне училище. Був дуже працьовитий, чесний, добрий, скромний. Ніколи не пив, не кутив, добре співав. Любив українські народні пісні, особливо «Сонце низенько, вечір близенько». Люблячий чоловік і батько. Пам'ятаю його завжди усміхненим. Високий, гарний, з пишною шевелюрою.

Мати - Царик Анна Іванівна, народилася в 1894 році в бідній великій родині. Провчилася чотири роки в школі, а потім її батько сказав: «Нам не потрібні білоручки, вчися шити». Плакала, але перечити не сміла. Трохи шила, вела господарство, в'язала, готувала, любила землю і пісні. Була веселою по натурі. Від природи розумна, добра ...

Мал.23. Галина Царик
(фото з сімейного архіву Т. Білоцької)

Заводський номер: 5668
Прізвище: ЦАРИК
Ім'я: Галина
Дата народження: 15.07.1923 р.

Нас, дітей, в сім'ї було троє - я, сестра Надія і брат Олександр (загинув на фронті в 1944 році).

Будинок, в якому ми народилися, був будинком щасливого дитинства. Здавалося, ніби завжди світило сонце, співали птахи, пахли мамині квіти. Скрізь чистота, затишок, простір.

У період колективізації батько першим вступив в колгосп, але ... свавілля на місцях, зарозумілість (все дозволено) голови колгоспу змусили батьків залишити майже все і переїхати на проживання в Шостку, де я продовжувала вчитися. Мама була домогосподаркою, батько служив бухгалтером в різних установах.

Знімали приватні квартири.

Батька в 1937 році заарештували, заслали на Далекий Схід, в 1938-му він написав: «Діти, бережіть маму, я в житті вам більше не помічник. Дорога Анечка, прости, кохана, що в житті я приніс тобі таке горе, прости і прощай, у мене цинга, навряд чи буду живий ... ». І помер. У 1959 році його реабілітували за відсутністю складу злочину.

Ця образа - сама гірка у всьому моєму минулому і теперішньому житті.

Шкільні роки були дуже важкими. Голодували. Мама після арешту батька заробляла шиттям. Я постійно допомагала їй. Не залишалося часу піти в кіно, театр, та й грошей не було.

Пам'ятаю, постійно крутилася голова від недоїдання. До п'ятнадцяти років кричала ночами. Від недокрів'я тіло моє часто покриваюся струпами, різними болячками.

Десятий клас закінчила ударницею, з премією.

Закінчивши школу, відіслала документи до Чернівців, прийшов виклик, але пропуск в прикордонну зону не видали через батька.

Пішла на роботу в дитячий сад вихователькою. Подобалося, дітей полюбила. Там і харчувалася.

Звістка - війна. Не повірили. Ніхто і не думав, що ворог зайде так далеко.

Сестра влаштувалася на торфозробки, а мені сказали зареєструватися на біржі праці. Роботу «надали» - вивезли до Німеччини.

Було прикро і гірко залишати Батьківщину.

Везли нас довго, в вагоні для худоби. Солома на підстилку, на ній і спали.

Після прибуття в Косвіг нас розмістили в одному з цехів заводу, в якому стояли в два ряди збиті наспіх триярусні нари.

Цех був обгороджений колючим дротом, охоронявся озброєними поліцаями.

Я стала номером 5668. Поставили працювати на парафін.

У баку розтоплений парафін. На тачці підвозять спресований з металевим стрижнем корпус. Я запускала пальці в цей стрижень, піднімала корпус, ставила на сітку і важелем штовхала в парафін. Через дві-три хвилини виймала, розставляла і переносила на тачку.

Голодною під отруйними парами вистояти важко. Болять м'язи рук, обдерта шкіра пальців, нудить, голова паморочиться. Шкіра на голові набувала морквяний колір.

Харчувалися огидно. Я їла все. Супи щось на зразок висівок, але майже завжди в них плавали хробаки з коричневими головками. Зрідка - картоплина в мундирі, хліб був не справжнім. Сіль окремо ковтали, щоб хотілося пити. А пили для того, щоб відчувати живіт. Не покидало відчуття, що він прилип до спини.

Так день за днем жили ми перший час. Ніякої інформації, нічого не читали, не дивилися, якимись стали байдужими.

Після роботи нічим майже не займалися. Це було жахливо.

Спала я дуже погано. Лежу з відкритими очима, пошепки розмовляю з мамою і плачу, плачу, плачу ...

Голод і холод мордували. Бараки побудовані і складені на гачках, багато щілин, а морози доходили до 20 градусів. Маленька залізна грубка посередині кімнати. В добу вісімдесять торф'яних брикетиків. Поки згорять, ледве встигнемо руки погріти. Кімнату зігрівали власним диханням.

Ще нам дошкуляли клопи та воші. Але голод був сильніше холоду. Тинялися по полях з лопаткою, переривали землю в надії знайти хоч одну картофеліну, але німці дуже ретельно її вибирали. Рідко попадалася дрібна, варили її. Хоч маленька, але добавка. Перемагаючи гіркоту приниження, йшла з подругою по домівках, щоб купити трохи картоплі. Нас проганяли. Лише одного разу господиня винесла по цибулині і по шматочку торта! Цим ласощами ми поділилися з подругами.

По дорозі в село росли фруктові дерева - яблуні, сливи, груші. Ми іноді крали фрукти. Вибіжимо з лісу, нарвемо і знову в ліс. Потім боліли шлунки.

Добре запам'ятався останній шеф табору. Залишався з нами до дня звільнення. І коли прийшли наші, ми просили солдат не робити йому зла. Був він літній, ввічливий, жалісливий, розумів нас.

Шеф табору організував хор. Співали народні пісні. Співали і плакали. Так хотілося додому!

Крім пісень розучували танці. Якось шеф табору організував наш концерт. Привіз він з Магдебурга яскраві спідниці, білі кофтинки і чорні, розшиті бісером жилети.

Серед глядачів - німці, голландці, французи, угорці, італійці, поляки.

Тріумф небачений. Оплески, вигуки «браво!» На всіх мовах. Подібного я в своєму житті не бачила. Ми показали лише малу дециму того, на що здатні голодні пригноблені люди.

Тільки тепер я зрозуміла, чому шеф табору змушував нас співати. Він говорив: «Плач, але співай, наперекір всьому, ти молода, красива, співай». Він бажав нам добра і намагався нас підбадьорити.

У пам'яті про прожиті в Косвігу роки, все, як одне ціле, - сіре, нудне, безпросвітне. Дні, місяці, роки в тузі, безвиході, в якомусь заціпенінні.

Лежимо одного разу на нарах, чуємо якийсь гуркіт. Вибігаємо з барака. Шум доноситься з боку лісу. Їдуть військові, щось кричать на незрозумілій мові. Це були американці.

Не встигли ми з ними познайомитися, бачимо, танки, а на них - наші солдати. Німці викинули з вікон білі прапори. Описати наше радість неможливо. В один день раптом стільки щастя!

Збори додому були недовгі. Добиралася додому більше двох місяців. За цей час я трошки відійшла, виглядала краще.

Обійшла я все дитячі садки, щоб працювати з дітьми, але вакантних місць не було. Сестра працювала в Держбанку. Влаштувала і мене туди. Закінчила заочно Харківський обліково-кредитний технікум.

Живу любов'ю до навколишнього світу.

Проживаю я в квартирі тому самому будинку (Короленко, 20), який отримала сестра в 1945 році.

За стінкою живе жінка, яка всі роки працювала зі мною в Держбанку, з дорослою дочкою (Олена Янова з донькою). Живемо дуже дружно, взаємно виручаємо один одного.

Бажаю, щоб наші діти і внуки вміли радіти життю. Нехай будуть вони щасливішими за нас, добрішими...

(Уривок з книжки В. Липського та Б. Чалого «Люби мене при всякій доле», 1989 р.)

Галина Царик вела в Германії щоденник, який потім передала авторам книжки «Люби мене при всякій доле». Зараз він зберігається в музеї «Родина пам'ять».

Померла вона у 1991 році.

Пам'ять покликала згадати минуле

Починаючи свою пошукову роботу, ми й не здогадувалася, яка страшна картина життя Шосткинщини 1937-1943 років нам відкриється. Що майже кожний будинок тихої і затишної, на перший погляд, старовинної вулиці Короленка, розповість свою сумну історію

– історію родин, яким довелося пережити жах двох найстрашніших тоталітарних режимів в історії людства.

Мешканці вулиці виявилися надзвичайно цікавими людьми. Вони дбайливо зберігають історію своїх родин і передають її своїм нащадкам. І дуже добре, що в українців існує внутрішня потреба зберігати в пам'яті свій родовід, пишатися своїм корінням.

Мал.24. Будинок, де жив М.Сирота
(Короленко, 6.)

Мал.25. Будинок, де жили Ю.Карпова та А.Киктєв.
На даний час тут проживає Т.Печко (Короленко, 8.)

Мал.26. Будинок, де жила В.Радченко
(Короленко, 10.)

Мал.27. Будинок, де жила Г.Царик. На даний час
тут проживає В.Жоррес (Короленко, 20.)

Наслідком подвійного терору нацистської Німеччини та сталінського режиму було фізичне винищення активної та інтелектуальної частини нації.

Цих людей вже не повернути, але про них треба пам'ятати. І розповідати про них молодому поколінню.

Мал.28. Виховна година на тему «Ув'язнені АЛЖИРу»
група 42-ОП, 28.05. 2019 р.

Для вшанування пам'яті жертв тоталітарних режимів ми, разом з учнями, підготували та провели виховну годину на тему «Ув'язнені АЛЖИРу», головною метою якої було привернути увагу учнів до трагічних подій в історії України та утвердити нетерпимість до будь-яких проявів насильства проти людства.

Учні повинні знати, що свобода, людяність, демократія та патріотизм є і завжди будуть найбільшими цінностями для нашого суспільства.

Пам'ятаймо про це.

Висновок

Під час роботи над проектом учні:

- залучилися до пошуково-дослідницької діяльності;
- здобули вміння і навички проводити самостійну пошуково-дослідницьку роботу: опрацьовувати архівні матеріали, документальні джерела та інформацію про рідний край; збирати та записувати спогади; створювати пошуковий щоденник; презентувати свою роботу.
- на конкретних прикладах ознайомилися з тоталітарним минулим радянського періоду та періоду окупації України нацистською Німеччиною;
- ушанували пам'ять жертв тоталітарних режимів;
- навчилися бережливому ставленню до історичної спадщини України;
- усвідомили власну причетність до історії рідного краю;
- навчилися брати участь у житті групи й закладу, займати активну життєву позицію.

Список використаних джерел та літератури

1. «Не забути, щоб не повторити»: до Дня пам'яті жертв політичних репресій / упорядник О. І. Плодиста – Шостка, 2019. - 63 с.: іл.
2. Архівні матеріали меморіального комплексу «Родина пам'ять».
3. Депортація до м. Лібенау і Штайєрберга. Червень 1942 / укладач Ф.С. Яковенко/ - Шостка – Глухів: РВВ ГДПУ ім. Довженка, 2009. – 88 с.
4. Документи державного архіву Сумської області.
5. Книга памяти «Узницы АЛЖИРа».
6. Липский В.С., Чалый Б.И. «Люби меня при всякой доле»: Докум. повесть.- Мн.: Беларусь, 1989.- 221 с, [8] л. ил.

7. Меморіальний комплекс пам'яті жертв тоталітаризму та збройних конфліктів «Родина пам'ять» / Автор-упорядник: М.Гузе, Л.І.Даниленко, М.Г.Кокшайкін та інш. – К.: КВЦ 2016.-64 с.; іл.
8. Національний банк репресованих.
9. О. Плодистая, Героями были все - Шостка, 2007.
10. Фото з сімейних архівів та інших джерел.
11. Шостка початку ХХ століття очима фотохудожника: Фотоальбом / Лоза Ю.Д., Л.І.Даниленко, М.Г.Кокшайкін та інш. – Київ: ВД «Фолігрант», 2014. – 192 с. іл.
12. Сайт державного навчального закладу «Шосткинський центр професійно-технічної освіти» <http://shzentrpto.ucoz.ua>.
13. Сайт «Открытый список» – запис про Олександру Лучек;
14. База данных «Жертвы политического террора в СССР».

Додатки

Додаток 1. – акт розкриття поховань фабрики кіноплівки м. Шостка від 09.10.1943 р. - с.1 – 5.

Додаток 2. – акт, складений, коли звільнили м. Шостку і знайшли поховання на території фабрики кіноплівки №6 («Свема»), 1943 р. - с.1 – 2.

Додаток 3. – відповідь з Управління комітету Державної безпеки УРСР від 15.03.1990 року Ірині Тарасовій на запит про долю її репресованого батька, Івана Гуторко.

Додаток 4. – доповідна записка «Про викриті шпійонські і право-троцькістські організації на шостенських оборонних заводах №9 і №53» (ГДА СБУ, ф. 16, спр. 142, арк. 37 – 53). Відомості про репресії проти інженерного та керівного складу військових підприємств міста Шостка. - 18 с.

Додаток 5. – довідка № 4Н 025914/56 від 21.08.1957 року з Військової колегії Верховного Суду СРСР про реабілітацію Олександра Лучека.

Додаток 6. – запис №201794 з Національного банку репресованих про Олександра Лучека.

Додаток 7. – сайт Открытый список – запис про Олександру Лучек.

Додаток 8. – довідка № 6/3404 від 29.06.1957 року з Управління комітету Державної безпеки УРСР, надана Ользі Киктевій про долю її репресованого сина, Анатолія Киктева.

Додаток 9. – довідка № 4Н 025069/59 від 05.06.1957 року з Військової колегії Верховного Суду СРСР про реабілітацію Анатолія Киктева.

Додаток 10. – запис №201692 з Національного банку репресованих про Анатолія Киктева.

Додаток 11. – довідка №120 від 22.05.1951 року з Міністерства Державної безпеки СРСР про реабілітацію Юлії Карпової.

Додаток 12. – запис №201686 з Національного банку репресованих про Юлію Карпову.

Додаток 13. – довідка №13 від 04.08.1989 року з Прокуратури Сумської області про реабілітацію Федора Янова.

Додаток 14. – запис №202106 з Національного банку репресованих про Федора Янова.

Додаток 15. – лист остарбайтерки Марії Холіної з села Гармутзаксен, округ Вітценхаузен, до батьків Валентини Радченко у місто Шостка. 1943 р.

А К Т

104-

9 октября 1943 года между 10 часами 30 мин. и 3 часами дня Комиссия в составе: председателя Комиссии т.КИНДЯК А.М., зам.председателя Горисполкома и членов Комиссии т.БУКЖАЛЕВ В.Т., младший лейтенант Государственной безопасности НКВД т.УБОВИЧ В.А., учитель старший инспектор ГОРВНО т.ВОЛЧЕК М.Д., священник города Шостки, т. СЕРБИН Е.П., врач центральной поликлиники, в присутствии администрации и рабочих фабрики № 6 тт. ФЕДУК И.С. - директор, НАГОРНЫЙ А.Ф. - начальник цеха, БУЛЛА А.П., ЧЕЛИК В.Е., БОНДАРЕНКО П.И., СВЕТОХА П.И. - рабочие и др., произвели осмотр и раскопку на территории фабрики № 6 многих зарытых советских граждан гор.Шостки и района, зверски умерщвленных немецко-фашистскими оккупантами.

На территории фабрики № 6 Комиссия обнаружила 13 ям со значительной осадкой земли на поверхности, один кирпичный погреб и 7 щелей сгоревших и засыпанных земель. Вскрытию были подвергнуты 5 ям в разных местах территории фабрики и один каменный погреб, в которых обнаружены человеческие трупы.

Из 5 вскрытых ям, 3 были сфотографированы.

1. Яма № I, расположенная в 9 метрах от погребца, длиной в 3,5 м. и шириной 3,5 метра. Слой земли над трупами около полу-метра. Яма обвалившаяся. Трупы лежат несколько слоев в беспорядочном положении. Труп верхнего ряда лежит в полусогнутом положении на правом боку. Одет в легкую полусгнившую одежду. Кожа на черепе мацерирована. В области теменных частей и отчасти затылка сохранились пучки волос каштанового цвета, длиной 8-9 см. Ноги одеты в шерстяные чулки, без обуви. В области левого виска имеется входное огнестрельное пулевое отверстие. Труп ниже лежащего ряда мужской, одет, на ногах сохранившиеся сапоги, находится в согнутом положении на левом боку. Далее обнаружен женский труп в согнутом положении на левом боку, одет в верхнюю и нижнюю одежду. Кожа на кистях рук сморщена, мацерирована, местами сгнила. Череп раздроблен и видны мозги. Кожа в области грудной впадины и в области грудной железы местами отсутствует, сгнила. В руке найден узелок с 49 рублями денег. Под женским трупом обнаружена нога ребенка, примерно 8-11 лет, одета в ботиночек с обмоткой.

2. 105

2-Яма № 2, расположена в 3,5 метрах от ямы № 1. Длина ее 3х2 м. Яма обвалившаяся, слой земли над трупами в 25 см. В этой яме обнаружены сгнившие трупы, череп, большие берцовые кости, одна кость с остатками мышц и сухожилий, подвздошные кости, локтевая. Кожа на черепе отсутствует. Зубы сохранились. Один труп по видимому молодого возраста. Признаков одежды не замечено.

3 Яма № 3, расположена в 2,5 мет. от ямы № 2. Длина ее 3х2,5 метра. Слой земли над трупами около 30 см. Яма обвалившаяся. Трупы расположены слоями. Труп верхнего слоя одет в нижнее белье, брюки и верхнюю рубашку. Кожа на передней поверхности грудной клетки мацерирована, сохраниена и на ней видна татуировка. Кожа этого трупа на спине местами сгнила, почернела. Череп и кожа на лице отсутствует, глаза впалые, нос сгнил. В области правой скуловой кости и правой глазницы имеется огнестрельное ранение. Кожа в области кисти правой руки сморщена, мацерирована, пальцы согнуты. Под этим трупом лежит второй. Видны кости левой руки. Кости не покрыты мышцами. Кисть отвалилась.

Яма № 4 - расположена в 8 метрах от погребка. Размер ее 5х4 метра. Слой земли над трупами 1 метр. Трупы лежат в несколько слоев. Труп верхнего ряда почти сгнил. Кожа на черепе отсутствует. В области теменных частей местами видны пучки волос темного цвета. Длина волос около 8 см.

Яма № 5 - расположена на противоположной стороне территории фабрики в 300 метрах от погребка хранения колоксилина и 1-1,5 м. от забора. Размеры ямы 8х3 метра. Вскрытию подверглась часть ямы размером 1х2 метра, после чего были обнаружены трупы уложенные двумя слоями.

Кроме того вокруг каменного подвала обнаружено 8 ям, которые комиссия обследовала по наружному осмотру.

Яма № 6 размером 6х3 метра, обвалившаяся, с впадиной в 0,5 м.

Яма № 7 размером 2х3 метра, с впадиной 0,3 метра.

Яма № 8

Яма № 9 разм. 3х1 метр, с впадиной от 0,25 до 0,5 метра.

З. 106

Яма № 10 разм. 3х3 метра, с впадиной от 0,25 до 0,35 м.
 Яма № 11
 Яма № 12. Размер 3х1 метр., с впадиной 0,3 метра.
 Яма № 13. Размер 3х1,5 метра, с впадиной 0,55 метра.

Помимо 5 ям вскрытию подвергся каменный погреб для строительного горючего, размером 5х4 метра и высотой 2,5 метра.

Возле погреба найдены в большом количестве стреляные гильзы немецкого образца от винтовок, автоматов и револьверов.

При раскопке погреба на глубине около 2 метров обнаружены отдельные человеческие кости, ребра и другие, с остатками сухожилий и обрывков мышц. Трупы обливались горячим веществом и сжигались.

Кроме погреба и ям обследованию подвергались 8 щелей, в которых производилось сжигание расстрелянных в зимнее время советских граждан.

Щель № 1 - около каменного погреба.

Щель № 2 /размер этих щелей 9х1 метр, щели обгоревшие.

Щель № 3 Расположены они возле центрального склада.

Щель № 4 В щели № 5 обнаружено 2 трупа.

Щель № 5

Щель № 6

Щель № 7

Щель № 8.

З а к л ю ч е н и е.

На основании размеров ямы № 1 3,5 х 2,5 метра и осадки земли над трупами и послойного расположения трупов Комиссия заключила, что трупы лежат в четыре ряда, по пять человек в ряд, всего в пределах 18-20 человек. В яме № 2, размером 3х2 метра, по тем же соображениям, установлено количество трупов от 15 до 18 человек. В яме № 3 размером 3х2,5 метра, установлено количество трупов от 15-18 человек. В яме в районе погреба хранения колоселина, размером 8х3 метра, количество трупов до 35 человек. Исходя из данных вскрытия ям, их размеров и вместимости, Комиссия установила, что в 18 ямах всего было уничтожено 206 человек. На основании размеров вскрытого каменного погреба, Комиссия установила, что там уничтожено путем расстрела и сжигания 250 человек. В семи сгоревших щелях Комиссия установила

4. -107-

количество трупов до 290. Всего было физически уничтожено 746 человек советского и партийного актива.

Часть погибших товарищей, жителей города Шостки, поименованы ниже.

С улицы Артема № 46 - рабочий ПОТЕЕВ Дмитрий Павлович, член партии, казнен через повешение, притом обрубил руки холодным оружием /по заявлению гр.Черненко Екатерины Алексеевны/.

Ул.Артема № 19 - Замора Василий, член ВКП/б/, в возрасте 76 лет, Кравченко Ольга Харламповна.

Ул.Энгельса - расстреляно 7 человек: Крышкевич, Евгений Дмитриевич, Агеенко, Леонтьева, Распутный, Рымах, Масленко, Мальчик Моторный.

Ул.10-летия Красной Армии - ШВАРЦ муж, жена, две девочки, Шелестун Василий, Гр., Рогожин Иван, Рогожин Павел, жена Павла и сын.

Ул.Краснознаменская - Титович Васса Кузьминична, Кашеев Георгий В.

Ул.Советская № 61 - Ткаченко - женщина.

Ул.К.Либкнехта - Гомоляко Мария, Абрамов Михаил, Новиков Леонид, Иван.

Ул.Ворошилова - Ботков Иван, Бовтун Григорий, Лагута Константин, Попуденко Николай.

Ул.Депутатская - Фурса Ульяна, Ворона Егор Афанасьевич.

Ул.К.Маркса - Коваленко Семен, Ежеленко /мужчина/, Верижникова Ек.Ил.

Ул.Дзержинского - Босой Трофим.

Ул.Парижской Коммуны - Борков Григорий.

Ул.Еданова - Карпенко Петр.

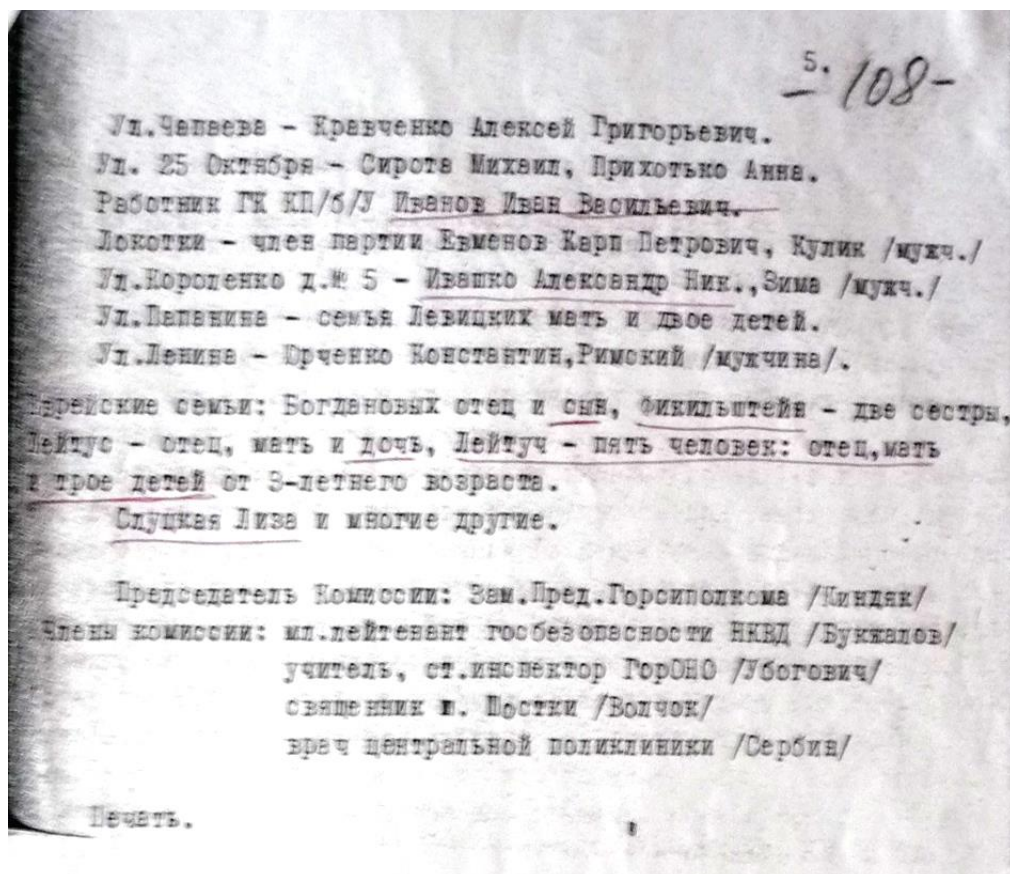
Ул.Урицкого - Ходзько Роман Федорович, Крендель муж и жена, Месежникова стар. ?

Ул.Калинина - Красногор Петр.

Ул.Железнодорожная - Мацул Михаил Федорович.

Ул.Первомайская - Еременко Пелагея Дмитриевна, Тимошик Мария Ивановна.

ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ГОРОД ПОСТКА

Во время оккупации г.Постки немецко-фашистские мерзавцы зверски расправлялись с советско-партийными активными гражданами г.Постки. Установлено много случаев нечеловеческого издевательства над гражданами при допросах в Гестапо. Из двухэтажного здания на Советской улице, где помещалась полиция, часто слышались крики и стоны измученных. Телесные наказания граждан немецкими извергами применялись при любых обстоятельствах. К позорным столбам привязывались женщины, предварительно зверски избитые, но одному только подосременив в чем-нибудь. Детские изверги издевались над женщинами, детьми, стариками.

16 июля 1942 года был арестован больной 73 летний старик Загоря В.Р. Ему сказали, что повезут его в Германию на работу, но на самом деле его повели в фашистские казематы и через три дня расстреляли.

Расстреляны: Леонтьева - работница завода № 33, активистка Гоголева, Криклевич В.Д. - рабочий завода № 9, член ВКП/б/, активный работник про союза, Агеенко - заводской Типографический, член ВКП/б/, Масленко Екатерина - домохозяйка, Моторкин - 15-ти летний мальчик и много других. Позже через помещение рабочего завода № 9, член ВКП/б/ Потеев Д.П. Раньше же повесить ему отрубили руки. Гр-ка Копенкова Степанида была зверски избита и привязана к позорному столбу. Гр-ка Калининский Н.Н., рабочий фабрики - кухни был убит ударом кинжала в сердце. Труп его был найден на Советской улице против фашистской комендатуры. Большей частью расправа над советскими гражданами производилась на территории фабрики № 6 и во дворе Жит.Техникума. Во дворе Угг.Техникума была обследована могила в которой были захоронены 452 чел. советского и партийного актива. При вскрытии 4-5х трупов были извлечены из них и подтверждены тщательному обследованию врача. При обследовании установлено, что три трупа - мужчины были убиты огнестрельными и тупым оружием; два трупа - мужчины не имели никаких следов ранения, а были захоронены живыми, и смерть их наступила от асфиксии-удушения. Во вскрытой части могилы трупы обнаружены в два ряда в полусидячем и полулежащем положении, плотно прижатые друг к другу. Из слов очевидцев установлено, что 19 июля 1942 года в 2 часа ночи началась жуткая расправа фашистских извергов с активом города и района. Для расправы жертвы загонялись в яму № 10-12 чел., а те из избитых ирандопресе, которые не могли передвигаться, были брошены в яму ранее.

Убийственные производилось с помощью огнестрельного и тупого оружия непосредственно в яме. А вечером из огромной могилы, где были захоронены сотни людей, выступила кровавая пена. Люди собирались толпами возле могилы и бросали на нее цветы, несмотря на то, что охрана разгоняла их.

На территории фабрики № 6 обследованы 13 могил, одна кирпичная погреб и 8 ям, в которых зимой 1942 г. производилось скливание трупов расстрелянных членов и кандидатов ВКП/б/, партизан, военнопленных и других лиц в чем не винных советских граждан. Тщательному обследованию подверглись 5 ям и один кирпичный погреб. В обследованных пяти ямах трупы лежали в несколько рядов в беспорядочном положении; все трупы в мерзкой одежде или в

-3-

ниже" Балье, разуть. Среди трупов расстрелянных обнаружены женщины и дети 8-10 летнего возраста. По словам очевидцев, комиссия установила, что в погребке происходило сжигание трупов после расстрела. Трупы обливались горючим веществом и поджигались. Это производилось несколько раз, пока погреб не обрушился. После этого сжигание трупов происходило в полях. Горение в щели длилось 3-4 дня.

На основании данных обследования могил, щелей и других мест, где производилось массовое уничтожение советских граждан, а также на основании свидетельских показаний очевидцев установлено, что на территории г. Постки физически уничтожено 1198 человек советских граждан. Кроме этого около 6000 человек "окопники" угнали в немецкое рабство. Никих только способов не измышляли варвары для выявления "окопников": ловили на улицах, в поездах, в театре. Если семьи где по 2-4 человека угнано в рабство. Непосильная работа там и голод уносят в могилу "окопников". Так, г-р. Новаленко, живущий в г. Постке по ул. Зорошкина получил сообщение о смерти своего 19-ти летнего сына.

Законопачив в совершении преступлений были командиры г. Постки: Рауп-ан Тратваан, зондер-фюрер Шлов, майор Даубек, бургомистр Лисенко и его заместитель Тумовский. Активными помощниками их были: начальник уголовного розыска Свиницкий, участковые надзиратели: Шлак, Шевкопыс, Юроткин.

ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Управление Комитета государственной безопасности СССР
по Сумской области

15 марта 1990 г.

г. Сумы

ТАРАСОВОЙ Ирине Ивановне
342013 Донецкая область,
г. Константиновка,
ул. Щолжовского, 17-39

Уважаемая Ирина Ивановна!

Ваше заявление ГУЦ МВД СССР, в котором Вы просите сообщить о месте и дате гибели Вашего отца, Гуторко Ивана Васильевича, рассмотрено в УКТБ УССР по Сумской области по месту нахождения на него архивного дела.

Согласно материалам вышеуказанного дела Гуторко Иван Васильевич, 1904 года рождения, уроженец п. Шербиновский Рудник Донецкой области, украинец, служивший, бывший член ВКП (б), исключен из партии в 1935 году, как сын торговца, скрывший свое социальное происхождение, по профессии – инженер-химик по взрывчатым веществам, до ареста проживал с семьей в городе Шостка по адресу: ул. Короленко 6. кв. 10 и работал начальником 3-ей мастерской Шосткинского завода № 53. Арестован 6 ноября 1937 года Шосткинским РО НКВД и на основании ст.ст. 54-7, 54-8 и 54-11 УК УССР Военной Коллегией Верховного Суда СССР осужден к ВМН – расстрелу с конфискацией имущества.

Приговор о расстреле приведен в исполнение 11 апреля 1938 года в городе Киеве.

Сведений о месте захоронения праха в архивном деле нет, т.к. в 1938 году места погребения осужденных документально не фиксировались. Если Вас этот вопрос интересует, рекомендуем обратиться в Комиссию по дополнительному изучению материалов о репрессиях 30-40-х годов, которая работает при Киевском обкоме Компартии Украины.

Конфискация имущества при аресте не производилась.

В 1956 году следственными органами архивное дело на Вашего отца было пересмотрено, в результате чего установлено следующее: Гуторко И.В. был признан виновным в том, что с 1936 года он являлся участником антисоветской правотроцкистской диверсионно-террористической организации, якобы существовавшей на Шосткинском заводе

№ 53 наркомата Оборонной промышленности. Но по вновь открывшимся обстоятельствам установлено, что расследование дела по обвинению Гуторко И.В. и других работников завода № 53 производилось с нарушением закона, допускались принуждение к арестованным, фальсификация показаний и т.п., за что в 1941 году сотрудники УНКВД Черниговской области, принимавшие участие в ведении дела, были привлечены к уголовной ответственности, а поэтому – определением Военной Коллегии Верховного Суда СССР от 9 мая 1957 года приговор Военной Коллегии Верховного Суда СССР от 11 апреля 1938 года в отношении Гуторко Ивана Васильевича отменен, и дело о нем за отсутствием состава преступления прекращено.

Гуторко Иван Васильевич реабилитирован посмертно.

Справку о реабилитации Вы имеете, свидетельство о смерти Вам будет направлено Шосткинским отделом ЗАГС. Двухмесячный оклад Вашего отца по месту его работы перед арестом Вы можете получить, предъявив туда справку о реабилитации и свидетельство о смерти, если таковой Ваша мать не получила в 1956 году.

Понимая всю тяжесть невозвратимой утраты близкого человека при столь трагических обстоятельствах, выражаю Вам искреннее соболезнование.

При этом возвращаю копию справки о реабилитации.

С уважением, начальник подразделения
УКТБ

Н.И.Борщ

16. 15 42

По докум. "СТОКОВЫЕ" и "ТЕРМА-
НОВЫЕ" проводим следующие мероприятия:

1. Вовлечения коллективно об абсолют-
но 3-ти активныи участников антикоррупционной прова-
нционной организации на завод, К. В.

Далее того, дополнительно вовлуж-
днем коллективно об абсолют на заводах К. В. и 50-
и других участннх организации.

2. Через Черниговский Обком
КП/С/У и Шостковский РИО - принять меры к продолжению
равноценной работы на заводах, в связи с имеющимися
пенсиями востребованиями.

По договоренности с Черниговским
Обкомом КП/С/У, в достаточной мере была проведена
главе с 3-м. пром. транспортным отделом - членом
Бюро Обкома тов. СИРИГОВИЧ, которая имеет прав-
дочную помощь заводом в выполнении плана.

3. В принятом меру через администра-
цию заводом - ликвидации последствий производства
ва.

Наряду с этим, считается необходимым
через Киевские управления указанных заводов в Москве
создать специальные комиссии по обследованию заво-
дов и оказанию правительственной помощи по ликвидации
последствий производства.

Форма № 30

Военная Коллегия
Верховного Суда
Союза ССР

СПРАВКА

21 августа 1957 г.

№ 4Н-025914/56

Москва, ул. Воровского, д. 13.

Дело по обвинению ЛУЧЕК Александра Ивановича, до ареста - 26 сентября 1937 года - работавшего заместителем главного инженера завода № 15 в г. Чапаевске, пересмотрено Военной коллегией Верховного Суда СССР 18 июля 1957 года.

Приговор Военной коллегии Верховного Суда СССР от 16 мая 1938 года в отношении ЛУЧЕК А.И. по вновь открывшимся обстоятельствам отменен и дело за отсутствием состава преступления прекращено.

ЛУЧЕК А.И. реабилитирован посмертно.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ВОЕННОЙ КОЛЛЕГИИ
ВЕРХОВНОГО СУДА СССР
ПОСЫЛКОВНИК ЮСТИЦИИ

И. Кривошапкин /П. ЛИХАЧЕВ/

Головна редакційна колегія
науково-документальної серії книг
«Реабілітовані історією»

Український інститут
національної пам'яті

Національний банк репресованих

Запис: №201794

Прізвище: **ЛУЧЕК**

Ім'я: **Олександр**

По-батькові: **Іванович**

Дата народження (рік): 1904

Фото: нема...

Місце народження (регіон): Сумська обл. с. Дорошівка Ямпільського р-ну

Національність: нема даних...

Соціальне походження: нема даних...

Приналежність (в різний час) до політичних партій, рухів, молодіжних організацій:
нема даних...

Освіта (учбовий заклад): нема даних...

Короткі відомості про трудову, наукову, політичну, державну, громадську діяльність
до арешту: нема даних...

Останнє місце проживання (регіон): Сумська обл. м. Шостка

Останнє місце роботи, посада: головний інженер заводу № 53 (м. Шостка)

Склад сім'ї (імена, роки народження членів сім'ї): нема даних...

Коли, де, за яких обставин був заарештований: нема даних...

Які репресивні заходи застосовувались до родини (арешт, вислання, конфіскація
майна, інше): нема даних...

Як складалась подальша доля (в яких таборах відбував термін покарання, ким пра-
цював після звільнення, де проживав): нема даних...

Яким органом і коли реабілітований: реабілітований 18.07.1957 р. військовою коле-
гією Верховного Суду СРСР.

Якщо загинув (помер) - з якої причини, коли, місце поховання: нема даних...

Номер і місце зберігання архівно-слідчої справи, інших документів, на підставі яких
складена картка: ДАСО, ф. Р-7641, оп. 1, спр. 955*.

Примітки

Дата створення запису: 11-10-2013

Адреса цієї сторінки: <http://www.reabit.org.ua/nbr/?ID=201794>

© 2009 «МНС України».

О ПРОЕКТЕ • ДОБАВИТЬ ЧЕЛОВЕКА • ВОЛОНТЕРАМ • ПОИСК В АРХИВАХ

Введите имя

НАЙТИ

Расширенный поиск Примеры

ОТКРЫТЫЙ СПИСОК

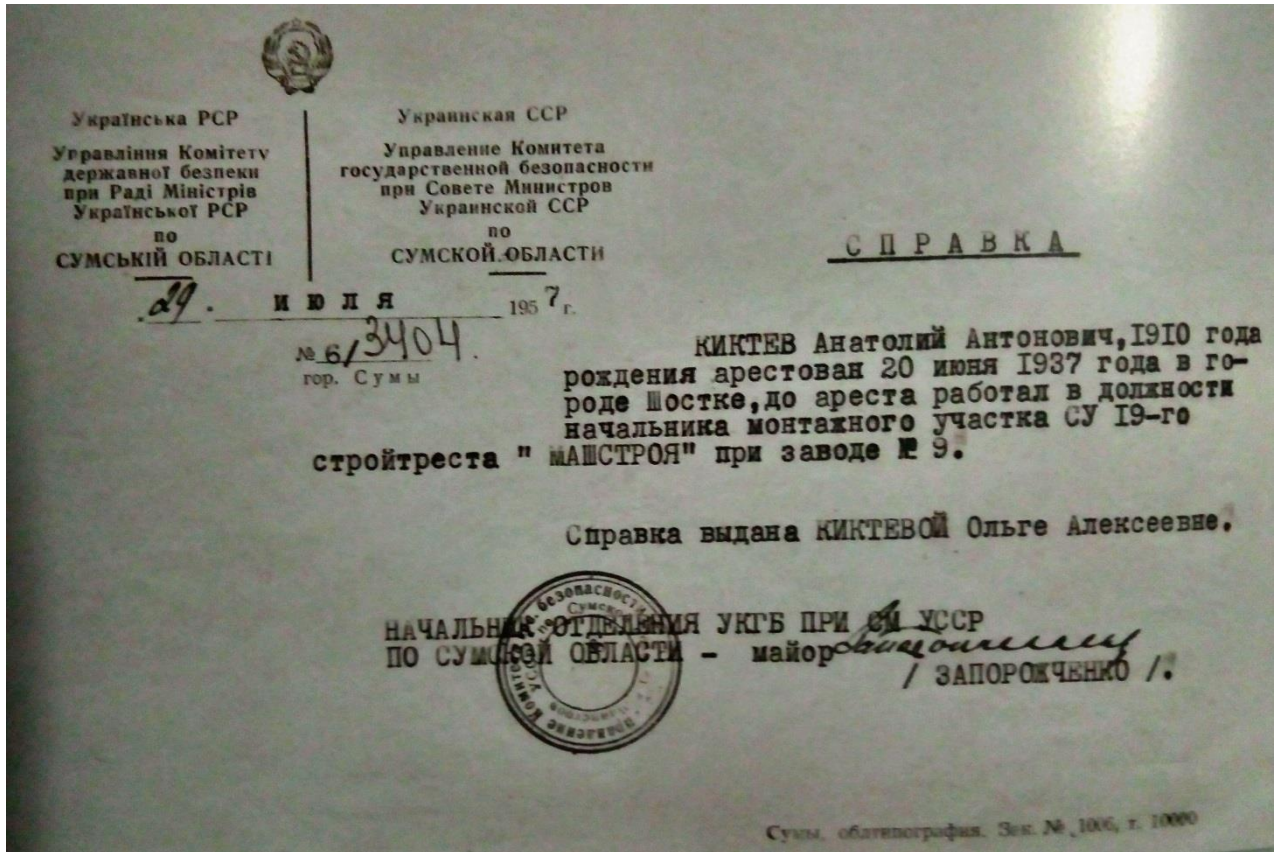
Управление Инструменты | Поделиться:

Лучек Александра Петровна (1907)

Дата рождения: 1907 г.
 Место рождения: г. Шостка Черниговской обл.
 Пол: женщина
 Национальность: украинка
 Профессия / место работы: Домохозяйка
 Место проживания: Чапаевске
 Партийность: беспартийная

Мера пресечения: арестована
 Дата ареста: 8 июня 1938 г.
 Обвинение: как член семьи репрессированного
 Осуждение: 15 июля 1938 г.
 Осудивший орган: Особое совещание при НКВД СССР
 Приговор: 5 лет ИТЛ
 Место отбывания: Акмолинское ЛО
 Дата освобождения: 9 июня 1943 г.
 Дата реабилитации: апрель 1956 г.
 Реабилитирующий орган: Военным трибуналом ПриВО

Источники данных: БД "Жертвы политического террора в СССР"; Книга памяти "Узницы АЛЖИРа"

Форма № 30

Военная Коллегия
Верховного Суда
Союза ССР

С П Р А В К А

Дело по обвинению КИКТЕВА Анатолия Антоновича, арестованного 20 июня 1937 года, пересмотрено Военной коллегией Верховного Суда СССР 11 июня 1957 года.

Приговор Военной коллегии от 11 сентября 1937 года в отношении КИКТЕВА А.А. по вновь открывшимся обстоятельствам отменен и дело за отсутствием состава преступления прекращено.

КИКТЕВ А.А. реабилитирован посмертно.

ПОМ. ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ВОЕННОЙ КОЛЛЕГИИ
ВЕРХОВНОГО СУДА СССР
ПОЛКОВНИК ЮСТИЦИИ *М. Русаков*
/М. РУСАКОВ/

№ 4Н-025069/56

Москва, ул. Воровского, д. 13.

ВН

Головна редакційна колегія
науково-документальної серії книг
«Реабілітовані історією»

Український інститут
національної пам'яті

Національний банк репресованих

Запис: №201692

Прізвище: **КИКТЕВ**

Ім'я: **Анатолій**

По-батькові: **Антонович**

Дата народження (рік): 1910

Фото: нема...

Місце народження (регіон): Сумська обл. м. Шостка

Національність: українець

Соціальне походження: нема даних...

Приналежність (в різний час) до політичних партій, рухів, молодіжних організацій:
нема даних...

Освіта (учбовий заклад): освіта вища

Короткі відомості про трудову, наукову, політичну, державну, громадську діяльність
до арешту: нема даних...

Останнє місце проживання (регіон): нема даних...

Останнє місце роботи, посада: червоноармієць 15 окремого батальйону зв'язку

Склад сім'ї (імена, роки народження членів сім'ї): нема даних...

Коли, де, за яких обставин був заарештований: заарештований 20.06.1937 р.

Яким органом був засуджений, термін покарання, зміст вироку (відзначити, якщо неодноразово): Військовою колегією Верховного Суду СРСР 11.09.1937 р. за участь у контрреволюційній правотроцькістській організації під час роботи начальником монтажної дільниці 19 будуправління тресту «Машбуд» заводу № 9 засуджений до ВМП.

Які репресивні заходи застосовувались до родини (арешт, вислання, конфіскація майна, інше): нема даних...

Як складалась подальша доля (в яких таборах відбував термін покарання, ким працював після звільнення, де проживав): нема даних...

Яким органом і коли реабілітований: реабілітований 11.06.1957 р. військовою колегією Верховного Суду.

Якщо загинув (помер) - з якої причини, коли, місце поховання: Розстріляний 12.09.1937 р. у м. Чернігів.

Номер і місце зберігання архівно-слідчої справи, інших документів, на підставі яких складена картка: ГДА Сб України, м. Суми, спр. П-4331.

Примітки

Дата створення запису 11-10-2013

Адреса цієї сторінки: <http://www.reabit.org.ua/nbr/?ID=201692>

© 2009 «МНС України»

СС СР

МИНИСТЕРСТВО
ГОСУДАРСТВЕННОЙ
БЕЗОПАСНОСТИ
гор. Москва

СПРАВКА № 120
О СНЯТИИ СУДИМОСТИ

КАРПОВА
Елия Ивановна
1909 года рождения, уроженка гор. Шостка, Сумской
области

была осуждена 16 января 1938 года
как член семьи изменника родине

по ст. _____ ук. _____ к заключению в ИТЛ
сроком на 8 лет.

По постановлению Особого Совещания при Министре
Государственной Безопасности Союза ССР
от 2 июня 1951 г. указанная судимость, вместе
со всеми связанными с ней ограничениями с КАРПОВОЙ Ю.И.
снята.

И.О.Зам. Начальника Отдела _____
Зам. Начальника отделения _____

28 июня 1951 г.

Головна редакційна колегія
науково-документальної серії книг
«Реабілітовані історією»

Український інститут
національної пам'яті

Національний банк репресованих

Запис: №201686

Прізвище: **КАРПОВА**

Ім'я: **Юлія**

По-батькові: **Іванівна**

Дата народження (рік): 1909

Фото: нема...

Місце народження (регіон): Сумська обл. м. Шостка

Національність: росіянка

Соціальне походження: нема даних...

Приналежність (в різний час) до політичних партій, рухів, молодіжних організацій:
нема даних...

Освіта (учбовий заклад): освіта середня

Короткі відомості про трудову, наукову, політичну, державну, громадську діяльність
до арешту: нема даних...

Останнє місце проживання (регіон): Сумська обл. м. Шостка

Останнє місце роботи, посада: завідувачка лабораторії ФЗН при заводі № 9

Склад сім'ї (імена, роки народження членів сім'ї): нема даних...

Коли, де, за яких обставин був заарештований: Заарештована 06.10.1937 р.

Яким органом був засуджений, термін покарання, зміст вироку (відзначити, якщо неодноразово): Особливою нарадою при НКВС СРСР 16.01.1938 р. як член сім'ї [дружина] засуджена до ВМП ув'язнена у ВТТ на 8 р.

Які репресивні заходи застосовувались до родини (арешт, вислання, конфіскація майна, інше): нема даних...

Як складалась подальша доля (в яких таборах відбував термін покарання, ким працював після звільнення, де проживав): Термін покарання відбувала в Республіці Мордовія (Росія), звільнена 03.05.1944 р.

Яким органом і коли реабілітований: Реабілітована 17.05.1989 р. прокуратурою Сумської обл.

Якщо загинув (помер) - з якої причини, коли, місце поховання: нема даних...

Номер і місце зберігання архівно-слідчої справи, інших документів, на підставі яких складена картка: ДАСО, ф. Р-7641, оп. 4, спр. 955.

Примітки

Дата створення запису

11-10-2013

Адреса цієї сторінки: <http://www.reabit.org.ua/nbr/?ID=201686>

© 2009 «МНС України»

Прокуратура СССР
ПРОКУРАТУРА
СУМСКОЙ ОБЛАСТИ
№ 13 4.08.89г.
г. Сумы, ул. Кирова, 33

Сумская область, г. Шостка,
ул. Короленко, 20, кв. I
г-р. Яновой Елене Федоровне

Сообщаю, что согласно Указа Президиума Верховного Совета СССР от 16 января 1989 года
«О дополнительных мерах по восстановлению справедливости в отношении жертв репрессий, имевших
место в период 30—40-х и начале 50-х годов». Ваш отец Янов Федор Кириллович
реабилитирован

З. Прокурор Сумской области
государственный советник
юстиции 3 класса

Н. Г. КРАВЧЕНКО

Сумы, тип. УВД 18. 05. 1989 г. Зак. 966 т. 10000

244626
ул. КИРОВА, 33
ПРОКУРАТУРА
СУМСКОЙ ОБЛАСТИ

Куда г. Шостка Сумской обл.
ул. Короленко, дом 20, кв. I

Кому Яновой
Елене Федоровне

Индекс предприятия связи и адрес отправителя
13

245110

Пишите индекс предприятия связи места назначения

Головна редакційна колегія
науково-документальної серії книг
«Реабілітовані історією»

Український інститут
національної пам'яті

Національний банк репресованих

Запис: №202106

Прізвище: **ЯНОВ**

Ім'я: **Федір**

По-батькові: **Кирилович**

Дата народження (рік): 1873

Фото: нема...

Місце народження (регіон): Сумська обл. смт Червоне Глухівського р-ну

Національність: українець

Соціальне походження: нема даних...

Приналежність (в різний час) до політичних партій, рухів, молодіжних організацій:
нема даних...

Освіта (учбовий заклад): освіта початкова

Короткі відомості про трудову, наукову, політичну, державну, громадську діяльність
до арешту: нема даних...

Останнє місце проживання (регіон): Сумська обл. м. Шостка

Останнє місце роботи, посада: старший конюх підприємства «Союзтрансбуд»

Склад сім'ї (імена, роки народження членів сім'ї): нема даних...

Коли, де, за яких обставин був заарештований: заарештований 20.04.1938 р.

Яким органом був засуджений, термін покарання, зміст вироку (відзначити, якщо неодноразово): Трійкою при управлінні НКВС по Чернігівській обл. 23.04.1938 р. за анти-радянську агітацію проти заходів партії та уряду, а також висловлювання пораженьських настроїв застосована ВМП.

Які репресивні заходи застосовувались до родини (арешт, вислання, конфіскація майна, інше): нема даних...

Як складалась подальша доля (в яких таборах відбував термін покарання, ким працював після звільнення, де проживав): нема даних...

Яким органом і коли реабілітований: реабілітований 30.05.1989 р. прокуратурою Сумської обл.

Якщо загинув (помер) - з якої причини, коли, місце поховання: Розстріляний 14.05.1938 р. у м. Чернігів.

Номер і місце зберігання архівно-слідчої справи, інших документів, на підставі яких складена картка: ДАСО, ф. Р-7641, оп. 5, спр. 751.

Примітки

Дата створення запису: 11-10-2013

Адреса цієї сторінки: <http://www.reabit.org.ua/nbr/?ID=202106>

© 2009 «МНС України».

Додаток 15.

